Aan het college van Burgemeester & Wethouders Emmen
Betreft: Schriftelijke vragen ex Art. 7.1 RvO
Onderwerp: De gevolgen van Arriva's werkwijze voor de openbare orde in Emmen

Datum 13-09-2026

Geacht college, geachte burgemeester,

Soms wordt een maatregel genomen die een probleem niet oplost, maar slechts verplaatst — en daarbij de werkelijkheid merkwaardig op haar kop zet.

Volgens berichtgeving van RTV Drenthe heeft Arriva medewerkers op de Vechtdallijn opgedragen om bij dreigende agressie niet langer op de komst van de politie te wachten. Een agressieve zwartrijder kan daardoor zonder boete uit de trein worden verwijderd.

Het resultaat laat zich eenvoudig samenvatten: de zwartrijder die zich rustig houdt, krijgt een boete. De zwartrijder die dreigt of intimideert, kan eraan ontkomen. Daarmee wordt agressie niet bestraft, maar onbedoeld beloond.

Voor alle duidelijkheid: niemand verlangt van conducteurs of boa's dat zij voor een treinkaartje hun veiligheid op het spel zetten. Personeel moet zich bij dreigend gevaar kunnen terugtrekken. Maar het kan niet zo zijn dat met het personeel ook de regel zelf terugtreedt. Veiligheid kan rechtvaardigen dat handhaving wordt uitgesteld; zij kan niet rechtvaardigen dat handhaving definitief verdwijnt.

De gemeenteraad bepaalt de werkinstructies van Arriva niet. De provincies Drenthe en Overijssel zijn concessieverleners en politie en Openbaar Ministerie gaan over de strafrechtelijke handhaving. Wij moeten niet doen alsof de gemeente bevoegdheden bezit die zij niet heeft.

Maar daarmee eindigt de verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur niet.

Arriva kan iemand uit de trein zetten. Daarmee is die persoon niet verdwenen. Wanneer dit op station Emmen gebeurt, staat een mogelijk agressieve overtreder vervolgens in onze openbare ruimte. Wat voor Arriva het einde van een incident is, kan voor Emmen juist het begin ervan zijn.

Dat is des te ernstiger omdat het stationsgebied tot 18 juni 2026 door de burgemeester was aangewezen als veiligheidsrisicogebied. In het aanwijzingsbesluit werd expliciet gesproken over agressie, het bespugen en intimideren van medewerkers en overlast door reizigers van en naar Ter Apel. De aanwijzing is inmiddels beëindigd, maar de onderliggende problematiek is daarmee niet uit de wereld verdwenen.

De gemeente gaat niet over de controle in de trein. Zij gaat wél over de openbare orde rond het station, over de veiligheid van inwoners, reizigers en ondernemers en over de bestuurlijke samenwerking met partijen wier beslissingen rechtstreeks gevolgen hebben voor Emmen.

Daarom stelt de fractie van Hart voor Emmen de volgende vragen:

1. Was het college of de burgemeester vooraf bekend met of betrokken bij deze werkinstructie van Arriva? Zo nee, heeft het college inmiddels zelf contact opgenomen met Arriva en de concessieverlenende provincies over de mogelijke gevolgen voor de openbare orde in Emmen?

2. Hoe beoordeelt de burgemeester het risico dat agressieve zwartrijders die op station Emmen uit de trein worden verwijderd, vervolgens zonder overdracht of verdere opvolging in het stationsgebied achterblijven? Zijn bij de gemeente gevallen bekend waarin een incident uit de trein zich daarna op of rond het station heeft voortgezet?

3. Heeft deze nieuwe werkwijze van Arriva gevolgen voor het actuele veiligheidsbeeld van het stationsgebied en voor de beoordeling of de huidige gemeentelijke inzet rond het station nog toereikend is?

4. Deelt het college de opvatting dat het uit veiligheidsoverwegingen afbreken van een confrontatie begrijpelijk kan zijn, maar dat een structurele situatie waarin agressief gedrag tot minder gevolgen leidt dan niet-agressief gedrag het gezag van regels aantast en een verkeerd signaal afgeeft?

5. Deelt het college tevens het uitgangspunt dat iedere reiziger uiteindelijk aan dezelfde gedragsnormen en consequenties moet worden onderworpen, ongeacht afkomst, nationaliteit, verblijfsstatus of verblijfplaats? En dat een objectief veiligheidsrisico wel de wijze en het moment van optreden kan bepalen, maar niet behoort te leiden tot een feitelijke vrijstelling voor degene die het meest intimiderend optreedt?

6. Is het college bereid deze kwestie met spoed aan de orde te stellen bij Arriva, de provincies Drenthe en Overijssel en de lokale veiligheidspartners, met als inzet dat:

- de veiligheid van het personeel wordt beschermd;
- agressie niet leidt tot feitelijke straffeloosheid;
- de gevolgen van de werkwijze niet worden afgewenteld op de openbare ruimte van Emmen;
- en voor iedere reiziger dezelfde inhoudelijke norm blijft gelden?

7. Kan het college de gemeenteraad informeren over de uitkomst van dit overleg, de verantwoordelijkheid die iedere betrokken partij neemt en eventuele aanvullende maatregelen die binnen de gemeentelijke bevoegdheden nodig zijn?

Een overheid wordt niet werkelijk getest wanneer burgers vrijwillig gehoorzamen. Zij wordt getest wanneer iemand ontdekt dat dreiging loont. Juist dan moet duidelijk zijn dat personeel een stap terug mag doen, zonder dat de samenleving hetzelfde doet.

Hoogachtend,

Robart S. de Jong